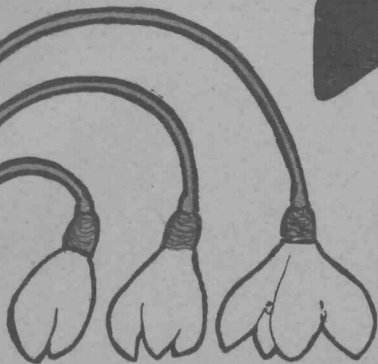

ZVONČEK

Štev.
4.

Leto
VI.

LIST S PODOBA
MI ZA SLOVEN
SKO MLADINO

VSEBINA:

1. Pepelka. <i>Fran Žgur</i> . Pesem po narodni pravljici	73
2. Otrokova jutranja pesem. <i>Anton Medved</i> . Pesem	74
3. Otrokova večerna pesem. <i>Anton Medved</i> . Pesem	74
4. Junak Milko. <i>Ivo Trošt</i> . Povest	75
5. Prva laž. <i>Mihael Levstik</i> . Povest	77
6. Erna si želi solnčka. <i>E. Gangl</i> . Pesem s podobo	80
7. Kako sem potoval v Rusijo. <i>Ferd. L. Tuma</i> . Poučni spis	81
8. Gospod in njegovi učenci. Podoba v barvotisku	84
9. Pomladni sel. <i>Andrej Ropè</i> . Bajka	86
10. Zdravo, pomlad! <i>Fran Žgur</i> . Pesem	88
11. Na Japonce! <i>E. Gangl</i> . Pesem s podobo	89
12. Šimen Ptičar. <i>Borisov</i> . Povest	90
13. Iz šolskih zvezkov. Basen	93
14. Smeh in jok. Podoba	93
15. Pouk in zabava.	
Mladi risar. <i>A. Sič</i> . — Mladi ljudje. <i>Emil Adamič</i> . Uglasbena pesem. — Demant.	
<i>Marija G.</i> — Rešitev	94

Listnica uredništva.

A. H. v Z. P.: Vaš spis s podobo smo prejeli in ga o priliki porabimo. — **A. K. S. v R.:** Ustregli ste nam. Storimo, kakor želite. Pozdrav! — **F. V. v C.:** Tudi Vaše stvari in ono drugo pride na vrsto. Zdravi! — Prosimo, naj pišejo sotrudniki samo na eno stran; če pišejo pesmi, vsako pesem na svoj list!

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto **5 K**, pol leta **2 K 50 h**, četr t leta **1 K 25 h**.

Izdajatelj, upravnik in odgovoren urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl** v Idriji.

Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Štev. 4.

V Ljubljani, 1. malega travna 1905.

Leto VI.

Pepelka.

(Po narodni pravljici.)

In duri oče je priprl.
predsé zatópljen v misli zrl . . .

Obrnil je naposled kjuč,
nemiren ves upihnil luč.

Nedelka zdaj očeta vpraša:
„Kje, oče, je Pepelka naša?“

Pepelka — grda pastorka —
tako jo zove mamica.

In mati, oče, vsak molči,
Nedelki sen zapre oči.

Ko v postelji zaspi Nedelka
na okno trka . . . Kdo? Pepelka!

Glas toži, čuj: „Bridkost, bridkost,
zakaj ste me zvodili v gozd?“

Tam hodi groza, divji mož,
na roki kremplji kakor nož.

Ko vtihne on, v globoki molk
zatuli gladni, divji volk!

Ah, mačeha, kako, zakaj?
In oče — je dospel nazaj?

Ni li ga vgrabil divji mož
že v kremplje, ostre kakor nož?“

Potihne glas . . . Noč govori,
ljudem hudobnim zagrozi:

„V napotje bila vam Pepelka,
ker lepša je kakòr Nedelka.

Zato sta jo — bridkost, bridkost! —
med volke vrgla v divji gozd.

Gorje, če jo ugrabi smrt,
naj kazni vaju božji črt!“

Napoči jutro, pade noč.
Kdo zunaj, čuj, gre pevajoč?

Pepelka je, ah, glej, cvetice
obkrožajo ji lepo lice.

Kot ptičica zagostoli,
v naročje mačehi hiti,
očetu dobro vse želi . . .

Pepelki pa se isti čas
zasveti v kodrih zlatih las . . .

Zaplaka . . . Čudo glej: solzé
se v bisere izpremene.

In padajo zveneč na tla,
strmeč jih grabi mačeha.

A oče biserne solzé
na težko stavi si srce
da čuvstva v njem se vpokoje . . .

V en glas jo vprašata oba:
„Kdo storil čudež ti je ta?“

Že hoče, da odgovori —
iz ust, glej, roža se ji rdi,
prečudno, mehko zadehti . . .

Beseda vsaka: zlata roža
Pepelki ličece obkroža.

„Tam v gozdu žena, bela Vila,
siroti mi je dobra bila.

Šla z mano je skoz gozdni molk,
da bežal je grabljivi volk.

Da le očeta vgrabil ni,
Bog z vami, oče, mati vi!

Oj dobra žena, bela Vila,
dari mi te je podarila,

ker sem lasé ji poravnala
in mi na krilu je zaspala . . ."

A drugi dan Nedelka gre,
do Vile žene jo srce.

Ošabno Vili govori
ošabne majke trda hči:

„Daj biserov mi iz oči,
daj rožo, ki iz ust dehti!

Ukazala tako je mati,
če ne — te vzemi mož kosmati!“

Čuj, zemljo strese sunek jak,
in Vilo vzame črn oblak.

Nedelka plaka . . . Iz oči,
glej — solze rdeče kakor kri.

Ko hoče tožiti doma,
težko umljivo le jeclja.

A iz dežele daljnih dalj
kot solnce pride mladi kralj —

Pepelko vzame na gradič
za ženo lepi kraljevič.

Fran Žgur.

Otrokova jutranja pesem.

Dan je. Solncece zlato
skozi okno se smeje.

Dan je — hitro zdaj, hitro
izpod odeje!

Stvarnik nebeški, hvala
za blagodejno spanje!
O, kako lepe, sladke
snival sem sanjel!

S kitami cvetja okrašen
kralj sem sedel na vozi
jagencja sta me peljala
v senčnati lozi.

Slavčki so droboleli,
da je zvenela dobrava
daleč pod vejnate vrhe:
Bogu vsa slava!

Čelo naj lepo prekrižam
v božjih oseb imeni,
k tlom naj moleč ponižam
svoji koleni.

Potlej veselo pokonci!
Postelj ostani samka!
Fadrno ven! Dobro jutro,
očka in mamka.

Anton Medved.

Otrokova večerna pesem.

Po dolinah siplje
luna žarek zlat.
Šepeta mi v glavi:
lezi spat!

Zdravje daješ očki,
mamki in sestram,
Ti varuješ ognja
mirni hram.

U raju dobri Bogek,
čuvaj nad menoj!
Uedno hočem biti
milček Tvoj

Tisočkrat zahvaljen,
moljen in češčen!
Naj zadremujem, Uate
zatopljen.

Ti mi daješ kruha,
mleka in strdi,
toplo oblačilo,
nič skrbi.

Uabijo me v svate
angelci pojoč.
Očka, mamka, sestre,
lahko noč!

Anton Medved.

Junak Milko.

Spisal *Fvo Trošt.*

Furlanovega Milka bi morali videti! Za jesen so mu obljubili prve hlače, pa stopa že danes kakor da je doslužil vojake med ogrskimi konjeniki. Takšen junak je Furlanov Milko, „junak od mejdana“, kakor pravi brat Hrvat. Zato ga imajo tudi vsi radi: mama, ata, stric, teta, da, celo starejši bratje in sestre, dasi jim njegovo junaštvo največkrat izpiha iz maminih rok mnogoter priboljšek, ki izgine potem nekam v Milkovo — pozabljivost.

Milko se tudi zaveda svojega junaškega dostojanstva, in prav to je, kar ga nemalokdaj spravi v zadrego. Ko hoče prenesti metlo, pride teta, ki vidi njegove slabotne moči in predolg metlin rep, pa prenese junaka in metlo na zahtevano mesto. Nič bolje se mu ne godi, če hoče prinesiti mami ali sestri smetiščnico. Lotil se je celo že stola ter ga s silnim ropotom in truščem rinil k mizi, da bi ata sedel nanj. Toda prej nego je bil stol pri mizi, je bil Milko v atovem naročju.

Ta splošna uslužnost domačih prebivalcev ga je celo prevzela, da je pomalem začel čutiti svojo moč in veljavo; začel je ukazovati. Ako ga ni vsakdo slušal, in sicer takoj, je vpil na vse pretege še veliko huje nego Čič z jesihom na vasi. Krik je bil tudi ponajveč povod, da so se vsi Furlanovi nekako bali naraščujoče veljave junaškega Milka in njegove sitnosti. Še najlažje je izhajal z mamico, že navajeno njegovih sitnob. Vsi drugi so se le smejali Milkovemu junaštvu in mirno umikali ušesa trgajočemu vpitju. Seveda se je Milko umiril prav brž, ko je videl, da ga ne poslušajo nihče. Najlepše solnce je potem zasijalo z njegovega lica in obsevalo vso Furlanovo hišo.

Priznati pa moramo, da je bil Milko navzlic vsemu temu jako delaven. Od jutranje kave do večernega mleka s kruhom je marljivo pomagal mami, očetu, stricu, teti ali tudi bratom in sestram, če so ga le marali pri delu, kar je bil pa le redek slučaj, ker jim je Milko navadno več podrl in pokvaril nego koristil s svojo pridnostjo. Zato so ga najrajši podili stran. Tu je bilo pa zopet na poti njegovo junaštvo, ki je bilo krivo, da Milko ni slušal rad in zlasti ne ob prvem opominu. Veljava, ki so mu jo priznali početkoma s smehom in pritrjevanjem, se je sčasoma izpremenila v pravo trmoglavost. Znal je odgovarjati in tudi ugovarjati, zakaj ne sluša.

Domači so ga strašili tedaj: „Milko, nehaj, če ne, pride — pes!“

Odgovor je pa bil kratek, a izdaten: „Psa — zapodili!“

„Milko, slušaj, če ne, pride — volk!“

Deček je modro ugovarjal: „Volka — ubili!“

„Mož te vzame v koš, Milko!“

„Mi-mi koš vzeli.“

Seveda je bilo malemu junaku za toliko premetenost plačilo zopet gromovit smeh. Kdo naj se jezi na Milka, ki so ga imeli vsi radi?

Nekoč jo je vendar izkupil — celo doma pri mami.

Manjši otroci so odšli dopoldne v šolo, odrasli na delo, vsakdo po svojem opravilu. Milku je bilo pri mami zaraditega prav pošteno dolgočasno. Hotel je že mami popravljati ogenj, pa se je hipoma pobiral na sredi kuhinje. Potem se je lotil brskanja po pepelu, a trska, ki jo je imel v rokah, je bila prej, nego se je zavedel, kaj se je zgodilo, v ščedilniku. V kotu samevajoči stol mu je bil tudi na poti. Uprl se je nanj in ga z velikanskim ropotom rinil po kuhinji. Ta neugnani Milko! Mama mu je obljubila že vsega, česar koli se je spomnila, da mu ugaja, če bo vsaj za hipec na miru; toda Milko je pogledal, če pride za obljubo tudi dejanje; pa ker tega mama ni utegnila, je on nadaljeval svoje sitnosti.

Kmalu se mu zazdi, da drva pod ščedilnikom niso na pravem mestu: polence za polencem — tebi nič, meni nič — jih začne nositi pred peč. Nič niso zalegle mamine besede ne prošnje ne opomini ne svarila, vse se je poznalo toliko kot dež v morje. Pes, volk, mož s košem — vsi so minili brez strahu in tudi brez uspeha: Milko je nosil, vztrajno nosil, kakor da gre za stavo. Mami slednjič ni ostalo nič drugega kot misel: „Ker že ni drugače, se pozneje pogodiva tako, da znese polena izpred peči zopet pod ščedilnik, naj stane, karkoli.“ Toda sedaj jo je ukanilo dobro, Milkovo mamico.

Nenadoma neha junak nositi drva, preplašen pogleda mamo, potem zopet pod ščedilnik, pa se zateče pod materin predpasnik in boječe pogleduje izpod njega, govoreč natihem: „Mama, mama, tam-le nekaj! Me bo — nekaj, mama, me bo! Lej no, mamica!“

Furlanova mama se začudi, kaj je vendar ustavilo neustrašenega junaka v tako vztrajnem delu, ko je bil Milko doslej popolnoma neobčutljiv za vsa strašila?

„To treba vendar pogledati.“

Milkova mama stopi bliže, se skloni pod ščedilnik in vidi, da je iz podne deske skozi razpoko prišel pozdravit junaka Milka in njegovo marljivost — pravcati ščurek, kuhinjski ščurek ali žohar!

„Aha! Milko, vidiš, ker ne slušaš, ta-le, ta-le te je, došel pogledat! Aha, Milko, tega se pa bojiš, kaj? Ima sajasto suknjo in sajaste oči, kako?“

Junak Milko se stisne tesneje k mamici in zajoka.

„Ne boj se, Milko! Pridi z menoj, da vidiva, če te še gleda!“

Toda Milko ni maral z mamo k ščedilniku. Tudi radovednega ščurka ni bilo več tam, polen pa deček tudi ni znosil izpred peči; bal se je naj-novejšega neznanca, dasi ga je mama zagotavljala z vso resnobo, da ne stori in ne stori nikomur nič žalega.

Od tega dne je ginilo Milkovo junaštvo, kakor gine kafra na zraku. Seveda: pes in volk in mož s košem ga niso mogli oplahiti, ali sajasti neznanec, žohar v črni suknji, ta ga pa je!

Prva laž.

Spisal Mihael Levstik.

Ivanček, če boš danes prav priden v šoli, dobiš popoldne nekaj posebno dobrega za južino!“ Tako je dejala trgovčeva gospa sinčku, ko se je zjutraj odpravljaj v šolo.

Ivanček je bil priden deček. Rad je slušal doma in v šoli. Tudi tega dne je sklenil, da bo še posebno miren in pazljiv, da zadovolji dobro mamico in dobi od nje obljubljeni dar.

Dobrega Ivančka so tudi součenci imeli prav radi. Pogosto mu je ta ali oni tovariš podaril kakšno malenkost, da bi mu naredil veselje. Tudi danes pristopi Robnikov Pepček pred ukom k Ivančku. „Na, Ivanček!“ mu veli in mu stisne oreh v roko. V tem vstopi gospod učitelj. Ivanček hitro smukne darilce v žep in se z drugimi vred pripravi k molitvi.

Pri pouku je poslušal Ivanček vselej prav pazljivo. Danes pa si je še posebno prizadeval, da mu ne uide nobena beseda gospoda učitelja. Toda hipoma mu uidejo misli k orehu v žepu. Potihoma izmuzne desno ročico s klopi in seže v žep po oreh. Zanima ga sicer, kar ravnokar pripoveduje gospod učitelj, kako se jeseni sele ljubi ptički v daljne, daljne kraje, kako težavna in nevarna jim je ta dolga pot. Ali oreh v ročici — ta mu ne da miru. Poželjenje za sladkim jedrcem premaga njegovo pazljivost. Še so sicer njegove oči uprte v gospoda učitelja, a njegove misli so že popolnoma pri orehu pod klopjo. Počasi in tiho mu izgine še druga roka pod klop. Rahlo izvleče iz žepa nožič, otiplje s prstki mesto, kjer se da vbosti med luščini v oreh, poriva počasi rezilo med oreh in jame rahlo privijati nožev roč.

„Resk!“ zahrešči luščina, in oreh je razpolovljen v Ivančkovi roki. Ta glas ni ušel tankim ušesom gospoda učitelja. Hipoma preneha v pripovedovanju. „Kdo je to naredil?“ vpraša s strogim glasom.

Ivanček se prestraši, da mu oreh in nožič padeta iz rok. Rdeč kakor kuhan rak se počasi dvigne pokonci: „Jaz, gospod učitelj.“

„Ti, Ivan? Kaj pa si imel pod klopjo?“

Preden je vprašani mogel odgovoriti, je že zaklical deček, ki je sedel zadí za njim: „Orehe je luščil!“

„Tako! To ni lepo, da ne paziš med poukom. — Stopi tjakaj za tablo za kazen! A tudi ti stopi ven, ker si tožil, ne da bi bil vprašan!“

Nekako tesno je bilo Ivančku pri srcu, ko se je po dopoldanskem pouku bližal svojemu domu. Ni zdirjal v kuhinjo k mamici, kakor je bila sicer njegova navada. Mirno je smuknil v sobo in tiho odložil svoje reči.

„Ivanček, kako da si danes tako tih?“ ga vpraša mamica, ko je pogrinjala mizo. „Ali te je morda grajal gospod učitelj, ali si bil morda celo kaznovan?“

Kakor da bi ga bila mrzla roka prijela za srčece, tako jako se je Ivanček ustrašil zavoljo tega materinega vprašanja. Če prizna, da je bil kaznovan, kako se bo žalostila mamica, ko je dosedaj zvedela vedno le to, da je bil v šoli miren in priden. Če pa reče: „Ne!“ — se zlaže in lagal še ni dosedaj. A preudarjati ni časa. Materine oči so vprašujoče uprte vanj — po kratkem molku počasi privzdigne oči in nekako boječe odgovori: „Ne, mamica, nisem bil grajan ali kaznovan!“ —

Komaj je bil izgovoril svojo prvo laž, že mu je bilo žal, silno žal, toda prepozno. Tesno mu je prihajalo v prsih, in čutil je, da mu lice rdi od sramote. Spomnil se je, kako je v šoli mnogokrat slišal, da je laž velik, velik greh. Sram ga je bilo, grozno sram, in ko so sedeli pri obedu, ni si upal niti očetu in materi niti drugim okolo mize pogledati v oči. Na mizi so se mu smehljali zabeljeni cmoki — oj, in te je imel Ivanček tako rad! Danes pa je položil žlico na mizo, komaj ko jih je bil pokusil.

Skrbna mamica je hitro opazila, da z Ivančkom nekaj ni v redu. „Ivanček, kaj ti je danes? Gotovo si nekaj bolan? Bržčas bo tako.“

„Doma ostaneš popoldne in v posteljo pojdeš,“ je pripomnil oče.

„Ne, ne, ate, mamica, nisem bolan; prosim, le pustite me v šolo — prav ničesar me ne boli. Jest pa ne morem — danes mi ne gre prav nič v slast!“

Ko so se mu končno udrle debele solze po ličecu, mu je bilo vendarle dovoljeno, da se je smel odpraviti v šolo.

Drugi domači so se razšli po svojih opravkih, samo mati je bila v sobi, ko je Ivanček odhajal v šolo. Čedalje glasneje se mu je oglašala vest. Ozrl se je med vrati na mater — že je mislil priznati svoj pregrešek in prositi odpuščanja, a zopet ga premagata sramota in strah. „Z Bogom, mamica!“ S povešeno glavico odkoraka proti šoli.

„I, kaj je neki z otrokom?“ se povprašuje mati, ko v skrbeh gleda za njim. —

* * *

„E, Ivan, kako da si se danes zakasnil? To vendar ni tvoja navada!“ ga ogovori učitelj, ko vstopi Ivanček po ravno končani molitvi v šolo.

Deček hoče v svoje opravičenje nekaj povedati, a zazdi se mu, kakor da mu drugače tako prijazni pogled njegovega dobrega učitelja danes pekoče sega v dno duše in gleda ondi ostudni madež laži. Zdi se mu, da ga vsi součenci očitajoče pogledujejo, da si vsi mislijo: „Ivanček je lažnik!“ Nemirna vest mu uklone glavo in solze mu zalijo oči.

„No, le sedi, nič ne jokaj, pa v prihodnje dohajaj pravočasno!“

Slučajno so ravno tisti dan čitali v šoli berilo: „Lažnik“. Gospod učitelj je pri tej priliki zopet govoril, kako ostudna razvada je laž, kakšna sramota za tistega, ki laže, kako postane lažnik celo — tat! Vsaka beseda je spekla skesanega Ivančka kakor sam živi ogenj, ni si upal privzdigniti glave.

Na tabli je bil predpisan rek: „Kdor laže, je malopridnež!“ — Učenci so ga morali pisati v zvezke. Ivanček je pisal že jako čedno. Danes pa se

mu je tresla roka, parkrat mu je že kanilo črnilo na zvezek, spolzela solza kesanja na beli papir, ko je moral pisati samemu sebi tako grenko obsodbo.

„Ivan, Ivan, danes pa tvoja pisava ni takšna kakor navadno,“ pravi gospod učitelj. „Zdiš se mi nekako otožen,“ nadaljuje potem, „ali si morebiti bolan?“

„Nisem, gospod učitelj!“

Vkljub temu se učitelj s tem odgovorom ni zadovoljil, ampak je lahko z glavo majaje opazoval danes precej izpremenjenega dečka.

* * *

„Glej, Ivanček, to bo dobro!“ veli mamica in mu prinese lep zlato-rumen grozd, ko je po povratku iz šole tiho sedel za peč. „Vidiš, ker si bil danes v šoli miren in priden, kakor si mi povedal, sem ti izbrala posebno lep grozd. Ko pozoblješ tega, pa ti skuham še bezgovnega čaja, preden ležeš v posteljo. In jutri bo moj Ivanček zopet popolnoma zdrav!“

Ljubezen in skrb zlate mamice je zadela dobrega dečka v srce. Njegova čista duša ni mogla dalje trpeti sramotnega madeža na sebi.

„O, mila mamica“, zaihti Ivanček in se spusti pred osuplo mater na kolena, „obdržite grozd, nisem ga zaslužil. Kaznujte me, ljuba mamica, samo da mi odpustite!“

„Za Boga, otrok, kaj si storil?“ zakliče prestrašena mati, ko dvigne klečeči Ivanček sklenjene roke in se mu solze vdero po licu.

„Mama, mamica, odpustite — zla — zlagal sem se vam opoldne. V šoli ni — nisem bil miren — sem bil kaznovan — sem — sem moral stati pri tabli, ker sem luščil oreh!“

Prestrašeni materi se kamen odvali od srca. „Dete moje, to pač ni bilo lepo, da nisi pazil v šoli. Še slabše pa si naredil, da si se mi nalagal. Vedi, da niso lažnivi otroci ljubi Bogu niti ljudem! Ali ker vidim, da ti je resnično žal, ti odpuščam. Le vzemi grozd, dam ti ga za plačilo, ker si svoj greh odkritosrčno priznal in se ga resnično kesaš. Toda zanaprej, Ivanček moj, ne laži nikoli več!“

Ko je zvečer tistega dne mamica kuhala večerjo, je Ivanček stal ves čas poleg nje in se je držal za krilo. Zopet in zopet ji je stiskal in poljubljal roko in ji šepetal: „O, mila, dobra moja mamica, kako rad vas imam!“

Lagal pa ni od te dobe nikoli več.

Erna si želi solnčka.

*Iz neba višave
solnček k zemlji sije,
v srcu Erni prošnja
hipoma zaklije :*

*»Daj mi svojih žarkov,
solnček zlatojasni,
jaz iz njih bi zčila
venec neugasni.*

*Mamici krog čela
venec ta bi dela,
očki krog vratú bi
časih ga pripela.*

*Noči bi ga črni
brž pod nos užgala;
noč bi se jezila,
jaz bi se smejala!*

*Stričku bi skrivaj ga
v posteljico skrila,
ko bi jo odgrnil,
vsa bi se svetila.*

*Vedno in povsodi
luč bi mi svetila,
pa bi, solnček, tebe
od srca hvalila.«*

E. Gangl.

Kako sem potoval v Rusijo.

Napisal *Ferd. L. Tuma.*

III.

Vlak, ki je imel spetih okrog dvajset vozov, je zapeljal v velikanski kolodvor. Neverjetno mnogo tirov se skončuje tu, drug stoji poleg drugega, in nad njimi je razpeta velikanska streha iz debelega stekla. Če se prav spominjam, razsvetluje nekaj nad šestdeset ogromnih električnih obločnic ta prostor.

Komaj izstopiva, že zagledava od daleč prijatelja. Pravil je nama, da je dobil brzozjav že eno uro potem, ko sva ga oddala midva na Reki, in se ni mogel dovolj načuditi najini zunanji opravi. Šli smo najprej v gostilnico, kjer smo si dali prinesiti izvrstno ogrsko jed — golaš. Nato smo odložili nahrbtnika v shrambi tistega kolodvora, odkoder smo se namenili peljati na prijateljev dom in potem smo šli po mestu.

Dasi je bila že polnoč, je bilo po mestu še vse živo. Ljudi in vozov je zlasti po velikih ulicah in trgih kar mrgolelo. Najživahnejše pa je bilo na Andrassijevi cesti. Mož, ki imenujejo po njem to cesto, je veliki ogrski državnik grof Andrassy, ki je bil zaradi upora proti cesarju že enkrat na smrt obsojen, pa potem zopet pomiloščen in uživa še zdaj velike časti v svoji domovini.

Četudi sem bil že pred štirimi leti za nekaj časa v Budimpešti, vendar sem se posameznosti jako malo spominjal. Po cestah so samo ogrski napisi, stražniki ne govore izvečine razen madjarščine nobenega drugega jezika. Da nisva imela s seboj znanca, ki je bil v tem velikem mestu, ki šteje nad $\frac{3}{4}$ milijona prebivalcev, kakor doma, bi bila sama neštetikrat zašla. Na cesti, ki jo imenujejo po cesarici Mariji Tereziji — Marije Terezije cesto, smo srečavali voz za vozom samih bogatašev, ki so se peljali šele okrog treh zjutraj domov.

V predmestju se nahajajo namreč velike kavarne, ki so spojene z ogromnimi igralnicami. V teh igralnicah, kjer igrajo časih za vsote, ki bi z njimi lahko kupil kako celo manjše mesto na Kranjskem, se zbirajo največji bogatini ogrski. Nič nenavadnega pa ni, če pride tak bogataš zvečer s stotisoči kron v igralnico, zjutraj pa se vrača iz nje brez vinarja v žepu,

brez ure in dragih kamenov, ki jih je imel vdelane v zlatih prstanih. Mnogo jih je, ki so postali na tak način preko noči berači in so se potem ustrelili iz obupa.

Take igre, kjer stavijo tako visoke vsote, imenujejo s francosko besedo hazard, kar znači po naše slučaj, srečo, ker tu je res odvisno vse le od srečnega slučaja.

Da zveste, mladina moja, kako visi časih po več tisoč kron na eni sami srečni karti, naj vam povem le en zgled.

Tri navadne karte, ki igrajo nanje po kavarnah, je imel v roki igralec. Vsaka je bila zaznamovana z rimskimi številkami, in sicer z I, II in III. Pomešal jih je, izprva počasi, tako da si vedno lahko videl, kje ima kako, spodaj, sredi ali zgoraj. Toda premeten kakor je, jo zviije hipoma tako, da ti izbriše v resnici vsaki sled, medtem ko ti še vedno misliš, da veš popolnoma dobro, kje ima karto s št. III. Tako jih položi potem na mizo drugo poleg druge.

„Kje je III?“ vpraša. „Kdo stavi?“

Ti bi šel staviti svoje življenje, da jo ima v sredi. Saj si natanko videl, kako jo je položil na mizo!

In res se dvigne mlad mož. Same strasti mu lica kar gore. Oči so mu izstopile, in s tresočo roko položi deset tisočakov na mizo in v svoji strasti vzklikne:

„Jaz!“

Roko iztegne po srednji karti, obrne jo in karta — ni prava! Namesto tri ima številko eno. Deset tisoč kron je bilo zaigranih v sekundi...

Hazardirati, kakor pravijo takemu igranju, ki odvisi le od slepe sreče, je po državi prepovedano, ali kdo se meni tu za take ukaze? —

Polagoma se je pričelo daniti. Šli smo čez Dunav po dolgem mostu, ki visi na verigah, tako da se vedno trese, če gredo vozovi črezenj. Dunav je tu že jako širok, in kdor gre čez most, mora plačati 4 vinarje.

Na obeh straneh reke je vse polno skladišč za blago, ki ga prevažajo na ladjah bodisi proti Dunaju ali pa navzdol proti Belemu gradu in Črnemu morju.

Ob prvem jutranjem svitu smo stopali na hrib, kjer stoji grad našega cesarja, ki pa je ogrski kralj. Sedli smo na klop in gledali solnčni vzhod.

Pod nami se je razprostiralo celo mesto. V tej luči vzhajajočega solnca je bilo videti res čudovito krasno. Rdečile so se strehe visokih hiš in vitki zvoniki in rdečil se je tudi Dunav. Iz mesta nam je udarjal nov šum na uho, in iz dimnikov na ladjah se je pričel valiti gost dim. Po enournem strmenju nad to krasno panoramo smo šli zopet nazaj v mesto. Po krepkem zajtrku smo sedli na električno železnico, ki vozi pod zemljo, in peljali smo se v Varoš liget (t. j. ljudski vrt, kjer se nahajajo zverinjaki, kakor so tudi na Dunaju v Schönbrunnu). Ali naše želje se nam niso izpolnile. Te dni je bil pristop k zverem zabranjen, ker je bil postavljen tam cirkus Sidoli, ki je eden izmed največjih v Evropi. Lastnik mu je sedaj Cezar Sidoli, ki je še mlad mož, velike postave in velik umetnik v jahanju.

Dobil je že mnogo odlikovanj v priznanje, tako od našega vladarja, rumunskega kralja itd.

Potem smo se vozili zopet pod zemljo nazaj v mesto, ker smo hoteli še v muzej. Shranjenega je tu orožja iz dobe, ko se je uprla Ogrska naši vladarski hiši, na tisoč in tisoč kosov, tako tudi zastava glavnega upornika Košuta in drugih. Ta Košut je bil tudi tisti, ki je skrtil ogrsko kraljevo krono v nekem gozdu, kjer jo je zakopal v zemljo. Dobili so jo šele pozneje nazaj. Pokrov na zaboju ji je upognil na vrhu križ — in od tedaj je ta še vedno nagnjen na levo stran. V muzeju smo videli shranjeno pod steklom tudi tisto obleko in okrasje v laseh, ki ga je nosila naša pokojna cesarica, ko so jo kronali za ogrsko kraljico.

Ali nam se je mudilo, in hiteli smo na zapadni kolodvor, odkoder gre proga proti Dunaju. Vsi smo bili že utrujeni, zlasti pa midva! Kaj čuda, če sva zaspana in izmučena zaradi dolge vožnje legla po blazinah in hipoma usnula. In le prekmalu naju je prebudil najin prijatelj:

„Vstanita! Na mestu smo!“

Dorog se imenuje postaja, kjer smo izstopili. Ob progi je stalo na stotine voz, naloženih do vrha s premogom.

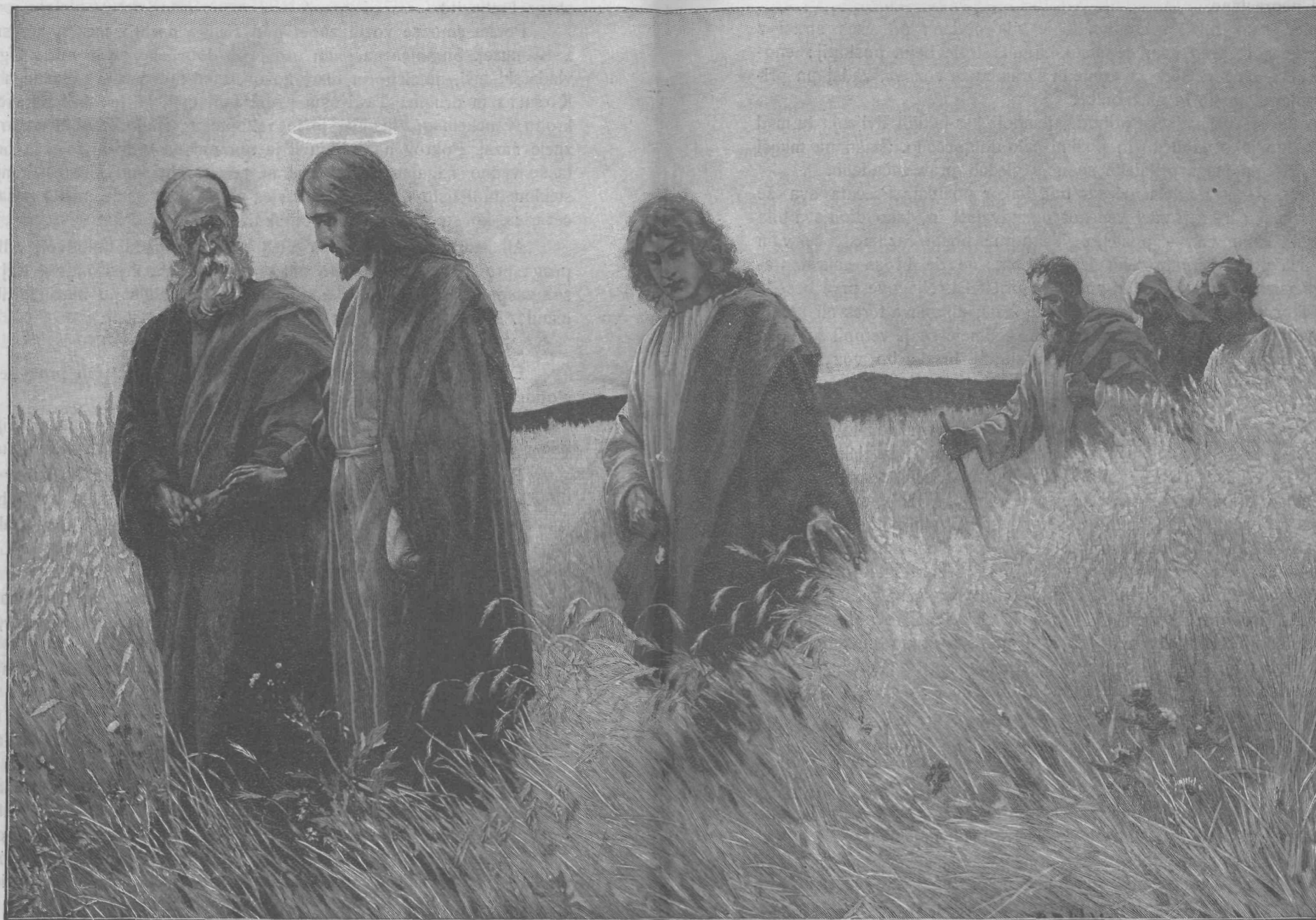
„Teh je mnogo iz naših premogokopov,“ nama pojasni prijatelj. Na fihem sva se čudila temu bogastvu, ki sva ga videla tu v črni rudi.

Pred postajo nas je že čakal voz. Veselo je pokal kočijažev bič, tako da sta dirjala konja vzlic temu, četudi je šlo vedno malo navkreber. Vinorodni kraji so nas pozdravljali z obeh strani, in tuintam je gledala iz sočnega zelenja bela hišica. Vozili smo se mimo elektrarn, kjer zbujaajo velikanski stroji elektriko za bližnje premogokope.

Vsa ta okolica je bogata premogovih žil, tako da se je nastanilo tu mnogo zasebnih družb, ki imajo vse mnogo delavcev in inženerjev, da rijejo neprestano pod zemljo.

Premog se ne nahaja nikjer v celih gorah, kakor dobe časih baker in železo, ki sestavljata cele gore, kakor n. pr. v Cvifaku v Severni Ameriki. Premog tvori le žile, ki so močne navadno po dva, tri in le časih tudi po več metrov. Te pa so razmeroma kmalu izčrpane, in treba je iskati vedno novih. Delavci vrtajo pod vodstvom v tej stroki izurjenih inženerjev v zemljo z nalašč zato prirejenimi svedri, ki jim omogočijo vedno pregled sestavin zemeljske plasti, na katero so zadeli. Naša zemlja ni nikakor vsa in povsod iz ene tvarine. Če si izkopljemo globok rov, vidimo, da se menjava pesek z ilovico, drugje zopet je mavec ali gips itd. Vse te posamezne sestavine, ki leže druga na drugi, kakor so n. pr. listi v knjigi, imenujemo **plasti**.

Vozili smo se vedno navkreber. Konja sta postala že utrujena in potu vsa premočena. Na obeh straneh se je dvigalo zdaj polno hiš, in otroci so hiteli glasno vriskaje za vozom. V ogrskem jeziku so nas prosili za krajcar. In to je bilo pretepa in ruvanja, če smo vrgli katerega mednje na prašno cesto! Potem pa so se zopet zapodili za nami, tako da jim je naš voznik,

❖ Gospod in njegovi učenci. ❖

ki ga je klical najin prijatelj za Janoša — ali kakor bi mu rekli mi: za Janeza, grozil neprestano.

Naposled smo zavili v kotlino, ki je bila obdana od vseh strani z nizkim gričevjem, in pred nami je stalo hipoma troje belih poslopij: enonadstropna hiša, na levi hlev za konje in shramba za vozove, zadaj pa pritlično poslopje za posle in služabnike.

Vsi so se veselili najinega prihoda, tembolj ker je njih življenje tu med hribovjem vedno jako enolično in pozimi celo dolgočasno. Zlasti pa mlajši bratci in sestrice najinega prijatelja so naju gledali prav začudeno.

Ali midva si nisva želela ničesar bolj kakor počitka. Prečula sva že dve noči, prevozila na železnici več kot petindvajset ur, tako da nisva bila za nič drugega kakor za — posteljo. Tako me boste razumeli, če vam povem, da sva prespala nato celih šestnajst ur, ne da bi se enkrat prebudila. Prvi sem se vzdramil jaz in pokličem prijatelja. Njegove prve besede so bile: „Kakor v nebesih!“ Potem sva pa ugibala, ali imava torek ali sredo.

Pozvonila sva, in prišel je najin prijatelj. Smeje se je vstopil in nama povedal, da imamo sredo ob pol desetih zjutraj in da bo voz, ki nas pelje do jam, kmalu pripravljen. Da sva pa spala tako dolgo, se ni čudil. „Saj je prespal Napoleon po bitki pri Slavkovu celo 36 ur!“ je dejal.

In v dobri pol uri smo se že vozili mimo novih velikih poslopij. Najin znanec je nama vse tolmačil in razlagal, da zbuja tu elektriko, tam zopet izsesavajo velikanski stroji vodo iz premogokopa, drugje so zopet spuščalnice, kjer so stroji, ki te popeljejo pod zemljo. Videla sva ogromno kolo, ki ima v obsegu toliko metrov kakor najvišji stolp na Slovenskem.

Ko smo si ogledali vse te priprave vsaj površno, smo zavili v eno izmed takih spuščalnic. Stopili smo v majhen, čveterooglat prostor, na katerem ima mesta komaj šest ljudi, če stoje drug tik drugega. Z nami je šel tudi jamski nadzornik. Dali so vsakemu električno ročno svetilko v roke, ki je napolnjena z elektriko za šest ur. Zaprli so mrežasta vrata izbice, v kateri smo stali. Zapel je električni zvonec; zašumelo je nekaj okrog nas, začeli smo se pogrezati vedno globokeje . . . (Dalje.)

Pomladni sel.

Spisal Andrej Rapč.

a globokem vročem jugu je danes burno zborovanje. Kdo bi naštel imena vseh navdušenih zborovalcev!? Imenujem naj poleg imenitnih — najimenitnejše.

Stari Vihralec, moč silne moči, mogočnega in bučečega glasu, predseduje. Njegov govor je ognjevit, navdušen. Pravkar je predlagal, naj izbero za letošnje leto novega vojskovodjo, da prežene staro zimo zmagoslavno kot vsekdar iz severnih pokrajin.

Z veseljem mu pritrjuje vročekrvni Talilec ter dostavlja, da je imel lansko leto dovolj dela, preden je pregnal strupeno starko z zimskega kraljevskega prestola.

„Mladega vojskovodjo, a izkušenega, izvolimo ter ga odpošljimo na sever,“ je govoril Talilec. „Pokazati moramo,“ je nadaljeval, „da znamo ugnati vsakoletno nasprotnico, kašljajočo zimo, tudi hitro!“

„Ah, kako me že mika, da bi pohitel na sever, da zavonjam tudi ondi,“ de Vonjivec, lep mož, cvetočih lic, troseč blagodejno vonjavo po širni, večnokrasni dvorani cvetočega juga.

„Mladež naj gre!“ je pravkar završalo v mogočnem zboru. „Mož naj enkrat poizkusi svojo srečo. Prednosti ima vse. Razkošnoporeden je; žilav je; vztrajen in svojeglav je! Kdo bi se meril z njim — mladim junakom?! Če ta ne, kdo bi zapodil tako hitro našo nasprotnico v nje mrzli dom!“

„A jaz se Mladežu svojevoljno pridružujem,“ de Vonjivec sladko.

„Da, tako bodi!“ zabučil silni Vihralec.

„Vrednega se izkažem te velike časti,“ se je zahvaljeval Mladež, stresaje z lepo glavo.

Zborovanje so zaključili . . .

* * *

Nemudoma se je odpravil sloveči Mladež na pot proti severu. Na poti je pazno poslušal, kaj vse govore po svetu. Oko mu je žarelo bojaželjnosti in srda, ko je skoro povsod čul grdo zabavljanje na počasne njegove prednike, ki so vsako leto toliko časa rabili, da so razbili zimsko kraljevstvo.

„Saj bo letos prav tako kakor vsako leto,“ jih je čul godrnjati.

„No, le stojte!“ si je mislil mladi junak.

„Pravzaprav,“ je mrmral, „govore ljudje prav, da zabavljajo. V marcu že bi morala vsako leto zima mrtva ležati na tleh, pa je po navadi še april uganjal svoje burke. Je li doslej bilo to pravično? Jaz, Mladež, pričnem drugače! Vsakemu svoje, vse prav, vsakemu svoje do gotovega časa, a nič več, nič več!“

Stopil je na severna tla. Ozrl se je naokolo.

„Predniki moji so pustili zimo v njenem navadnem stanovanju pri miru,“ si je dejal. „Pa naj poizkusim jaz drugače!“

Uprl je svoje žareče oko na visoke gore. „Tu, moja starka, pričneva ples“, se je smehljajal. Pod njegovimi žarečimi očmi in silno sapo so odletavale bele čepice z gorskih vrhov. Ponižno so se mu odkrivale gore — mogočnemu zmagovalcu. Prijazno so se mu smehljali sivi gorski starci-velikani ter ga pozdravljali, on pa je del: „Norcev si brila že dosti, ljuba starka! Pust je že minil, vstajenje se bliža. Pleši sedaj zadnji ples!“

In odtrgal je goram silne plazove, da so bučno zagrmeli v doline ter pokopali zimo. Zvonil ji je on s pomladnim vetrom k pokopu. Pa se je vstopil potem vrhu gorá in ponosno gledal v dolino na umirajočo zimo. Silni plazovi so naredili pot hudournikom v dolino. Ponosno kot kralj je stopil Mladež na njih bržeče in razdirajoče valove ter se odpeljal po njih v doline.

Nad polje je poslal glasno ptičje petje, da je priroda zamaknjena poslušala te glasove, a zima jokala, jokala. Dvignil je celo morje meglenih

hlapov nad kadeče se njive, pa jih zopet razgnal s svojimi žarečimi očmi. Raztegnil je svoje silne roke in raztrosil po prisojnih krajih in mejah obilico belih cvetov. Tedaj pa mu je priskočil na pomoč Vonjivec. Opojen duh je razširil po ozračju. Srca človeška je navdalo pravo pomladno veselje. Petje in veselje se je razlegalo povsod. Dol z neba pa je zrl stari a večnomladi junak — zlato solnce. Smehljal se je veselo, živo, češ: „Kaj šele bo, ko še jaz odgrnem zagrinjalo z zlatega svojega okna? To bo življenja, samega življenja!“ —

In res je bilo! Zlati žarki so se vsuli z užigajočim življenjem skozi odprto demantno okno na zemljo. Kopali so se v kelihih cvetic in bisernih valčkih iz sužnosti otetih studentev.

Junak Mladež je bil malo prehiter, preobjesten. Zima ni tako rada uklonila svojega tilnika. A Mladeža ni brigalo, da je preplavljala voda vso zemljo, da je komaj danes vzniklo cvetje že zamrlo v jutra strupeni slani.

„Prav ali ne!“ je zvenelo v njegovem dihu. „Meni vsaj ne bodo zabavljali, da ne poznam koledarja!“

In iznova je sibal cvetje po mejah in livadah, iznova izvabljal petje iz ptičjih grl. Svoje glavost njegova je zmagala. Zima je legla v mrzli grob. Ptiči so peli, cvetje je cvetelo . . .

„Še nekaj!“ je šepetal Mladež v rahlem pomladnem vetru. „Še ljudi si natančneje ogledam!“

In stopil je v hiše pa ugasnil ogenj po pečeh in ga zanetil v dušah.

Zdravo, pomlad!

*Izza meglene tenčice
solnce pogleda — kukuk! —
Pomlad, glej, vije cvetice
mladim ljudem za klobuk.*

*Gora zbujena in polje,
zdravo, vesela pomlad!
Kralj sem, ki pisane volje
z boja v svoj vrača se grad!*

*Sinčki: vesele mi ptice
židano voljo pojó;
hčerke: dehteče cvetice
meni na radost cvetó.*

*Polje, nebo pomladanje —
pije vas žejno oko,
misli, pobožne mi sanje,
k Bogu potovat gredó.*

*Pojdi z menoj po poljani,
vabi deviška pomlad,
polje in nebes prostrani
njen neizmerni sta grad!*

Fran Žgur.

Na Japonce!

I.

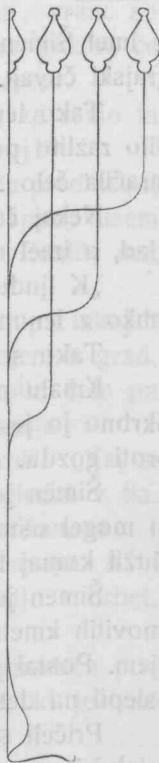
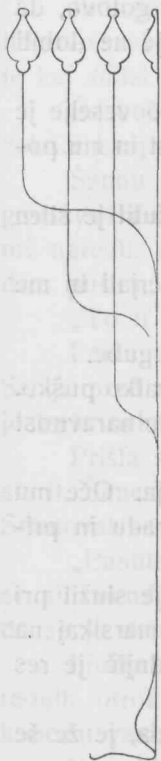
Boris velik je junak,
to se mora reči:
zna pogumen in krepak
več kot hruške peči!

Zna od ene tja do sto
in nazaj že šteti,
da ni sedlo za oko,
zna ti razodeti.

Torbico da preko ram,
zna lepò se vesti,
pa jo mahne čisto sam
v šolo tja po cesti.

Naj bo dan in bodi mrak,
šel bi tja po svetu,
le v slovo poljub gorak
mami in očetu!

Pest je njemu čvrsta — o! —
in oko je jasno,
če bi kaj mu hotel kdo,
pa zavpil bi glasno.

II.

Govorili so ljudje
o krvavem boji.
Borisu vzigra srce,
misli v glavi svoji:

„Brž na pot odpravim se,
kjer se kri pretaka,
v bojni red postavim se,
strah me ni junaka!“

III.

Lahko je sladkati se,
če so polne hruške,
a ne da streljati se,
če ni v roki puške.

Boris se pregleda ves,
pa nikjer ni cevke,
in da si prežene kes,
žvižga si popevke.

Žvižga si na glas tako:
„Sami se vojskujte,
ako vam je že hudò,
pa lepo mirujte!“

E. Gangl.

Šimen Ptičar.

Spisal *Borisov.*

emljo je obsevalo pomladansko solnce. Svečan mir je bil razlit po vsi prirodi, in najmanjši šum ni motil jutranje tišine.

V takem času je stopil iz svoje napol podrte kočje vaški siromak Šimen. Ljudje so mu nadeli poleg imena, ki ga je dobil pri krstu, še pridevek — Ptičar. Imeli so ga namreč na sumu, da vzame časih na skrivnem puško in zalezuje skrivno po gozdih ptičke . . .

Koliko je bilo resnice na tem, ne vem; le to je gotovo, da je imel Šimen puško, ki jo je pa najskrbneje skrival, da bi je ne dobili grajski čuvaji.

Tako lepo je sijalo tisto jutro pomladansko solnce, in tiho veselje je bilo razlito po vsi božji prirodi. Šimna pa se je polastila žalost in mu pomračila čelo . . .

Nekaj časa stoji na pragu in premišlja, kaj naj stori. Začutil je silen glad, a imel ni niti skorjice kruha več.

„K ljudem? Dokler bom mogel še kaj delati, že ne! Zmerjali bi me lahko z lenuhom . . .“

Tako si je mislil, in obraz se mu je nabral še v resnejše gube.

Kmalu pa je izginil Šimen v vežo in vzel iz skritega kota kratko puško. Skrbno jo je skrival pod suktnjo, zaprl vežna vrata in odšel za hišo naravnost proti gozdu.

Šimen je bil siromak, odkar se je zavedal svojega življenja. Oče mu ni mogel ostaviti ničesar, ker je bil sam siromak. Delal je v gradu in prislužil komaj toliko, da je preskrboval svojo majhno družino.

Šimen je bil njegov edinec. Ko je bil mlad in močan, je služil pri imovitih kmetih za hlapca. A prišla je starost in izpremenila marsikaj na njem. Postal je bolehen, in tudi vid mu je začel pešati. Slednjič je res oslepil na desno oko.

Pričeli so se zanj hudi časi. Ko je bilo na polju kaj dela, je že še prislužil za najpotrebnejše stvari, a pozimi je dobil komaj za sol.

Premišljal je časih v svoji koči, kaj naj stori, da si opomore. Prišla mu je v glavo misel: „Kaj, ko bi začel streljati divjačino po gozdih. Saj je dovolj, še postreljati je ne morejo, dasiravno dela časih tako škodo.“

Spomnil se je v tistem hipu na dobro jazbečevo meso, ki ga je nekoč jedel pri sosedu.

In Šimen je sklenil, da začne tudi on kaj takega. „Vran je tako preveč,“ si je mislil. „Pozimi, ko ni drugega, bodo tudi te dobre.“ —

V bližini vasi je živel kmet, ki je imel staro puško. K tistemu je šel Šimen nekega dne in toliko časa hodil okrog hleva, pokašljeval, kadar je kaj govoril z gospodarjem, da ga je ta slednjič vprašal, kaj bi rad. Šimen mu je po mnogih ovinkih razodel slednjič svojo željo.

Izprva se mu je kmetič smejal, češ, da ne bo on kriv njegove nesreče; a Šimen ga je toliko časa nadlegoval, da je dobil puško. Seveda je zanj moral delati nekaj tednov.

Šimen je dobil torej puško in hodil na lov. Poleti je sicer šel rajši delat, a pozimi je mnogokrat razpodil jato vran. Časih je zadel katero, toda le redki so bili taki slučaji.

Tudi danes se je plazil dolgo časa po skritih goščavah, gledal po vranah in pazil, da ga ne dobi kak čuvaj ob prepovedanem poslu.

Krah, krah, krah! — —

Močna jata vran ga pozdravi z bližnjih smrek. Šimen se nasmeje, pokima z glavo in pogleda okrog. Nikjer ni bilo videti žive duše.

Brž napne petelina in ustrelj. Pok je odmeval po hosti, vrane so hripavo zakričale in odletele dalje. Šimen je hitel pod smreke gledat, če je kaj zadel. Toda na tleh ni mogel najti ničesar. Ustrelil je zaman.

Že hoče iti naprej po gozdu, a v hipu ga nekdo prime za ramo in zakriči nanj: „Kaj delaš tu s puško, stavec! Takoj greš z menoj!“

Šimnu pade samega strahu puška izpod suknje, ko zagleda pred seboj grajskega čuvaja. Jecljaje se začne siromak opravičevati: „Gospod, nisem nič naredil. Mislil sem ... pa so šle ... vse so od-odletele. Pustite me, dam puško, vse vam dam!“ — —

„To ti vzamem,“ zakriči čuvaj. „In z menoj greš v grad, pa takoj!“

Pomagal ni nikak izgovor. Šimen je moral s sirovim čuvajem v grad. Šel je pred njim kakor hudodelnik pred orožnikom. Na Šimnovo čelo pa je leglo nekaj, podobno sramu, oko so mu pa zalile solze kesanja ...

Prišla sta v vas. Ljudje so vreli na cesto in ga izpraševali: „Kaj si storil, Šimen?“ A on jim ni odgovarjal, ampak je žalostno gledal v tla. Sramoval se je svojega dejanja pred ljudmi in čutil se je ponižanega ...

„Pustite ga, saj ni storil ničesar,“ so nagovarjali ljudje čuvaja. A ta se ni zmenil za ogovore, ampak še sunil je Šimna s krepko pestjo v hrbet, da se je siromak opotekel in padel.

Ljudje so zakričali, nevoljni nad čuvajevim početjem, le množica porrednih otrok se je zasmejala in hitela za Šimnom pred grad, ki je stal koncem vasi.

V gradu pri oknu je stala mlada graščakinja in gledala ves prizor. Videla je tudi otroke, kako so se pačili Šimnu in kričali: „Tat, tat!“

Otroci so takoj opazili gospo pri oknu, in vsakemu se je zasmejala srce v nadi, da dobi orehov, hrušek in še kaj boljšega za zobe, kakor je to bilo v navadi.

Toda danes ni bil obraz grajske gospe dobrohoten kot druge čase, ko jim je metala z okna darila. — Vprašala je enega izmed dečkov, kaj jim je storil mož, da ga zmerjajo s tatom ... Deček je molčal, zakaj strogi pogled gospe ga je osramotil.

Šimna je odvedel čuvaj pred graščaka.

„Kaj ste storili?“ ga vpraša graščak.

„Streljal sem, gospod,“ odgovori Šimen žalostno.

„Kaj ste streljali?“

„Vrane, a nobene nisem zadel.“

„Vrane? Zakaj ne zajcev, medvedov ali kaj takega?“ se ponorčuje graščak.

„Ne vidim, gospod. Samo vrane vidim, ker letajo po zraku in so črne.“

„In zakaj ste streljali?“

„Lačen sem bil, gospod, in sem hotel dobiti kaj za želodec.“

Graščakov obraz je dobil milejše poteze. Gledal je Šimna, ki so mu polzele solze po velikih licih, in slabo, staro njegovo puško.

„Ali boste še kdaj streljali?“

„Nikdar več, gospod!“

V tistem trenutku je stopila v sobo gospa. Vprašala je soproga natihem, kaj je naredil Šimen. Ko ji je ta vse povedal, je žalostno povescila glavo.

Na njenem obrazu se je bralo usmiljenje, iz njenih oči je sijala milost. Že je hotel graščak zopet izpregovoriti bolj trdo, a gospa je stopila predenj in mu v tujem jeziku nekaj govorila.

Ko je končala, vpraša Šimna: „Ob čem živite?“

„Ne vem, kako bi rekel, dobra gospa. Delati ne morem dosti, ker sem star in na eno oko slep. Kar mi dajo usmiljeni ljudje, to imam.“

Gospa dobrohotno pristavi: „Res vam je težko življenje in niste ga krivi sami. In poleg tega je čuvaj še tako grdo ravnal z vami. Od danes naprej boste hodili jest k naši družini, tja, kamor hodi čuvaj, ki dobi že še zaslužen plačilo.“

In tako se je zgodilo.

Šimen je samega veselja in hvaležnosti jokal in zahvaljeval dobro gospo.

* * *

Od takrat hodi Šimen jest v grad. Dobiva svoj delež poleg hlapcev v veliki veži in prav dobro se godi siromaku. S tem čuvajem sedita prav skupaj, in Šimen mu je takoj odpustil ono sirovost. Šimen in gozdni čuvaj sta zdaj najboljša prijatelja . . .

A ona poredna deca, ki jo je videla gospa, da je kričala za Šimnom, se nekako ogiblje gradu. Boji se strogih in svarilnih pogledov grajske gospe.

Le redkokdaj dobi kdo še kako jabolko ali drugo darilce, in vsakega obhaja v takem trenutku neprijeten občutek . . . Spomni se, da je z nelepim ravnanjem užalil dobro in plemenito srce.

Iz šolskih zvezkov.

Gospod nadučitelj dvorazredne ljudske šole na Barju pri Ljubljani nam piše, da je dal učencem višjega oddelka popolnoma pristo nalogo v sestavi poljubne basni brez vsakih podatkov.

Učenec Škraba mu je napisal tako dober sestavek, da ga je poslal nam s prošnjo, naj ga priobčimo v „Zvončku“. Radi ustrezamo tej prošnji, ker ugaja basen tudi nam. Obenem pa obljublamo, da bomo storili enako tudi vbodoče, ako dobimo kaj lepega iz šolskih zvezkov. To bodi pridnim učencem in učenkam v veselje in v izpodbudo!

Koklja in pišče.

Koklja je vodila piščeta. Ko so pa piščeta nekoliko odrasla, se hoče eno izmed njih meriti s kokljo.

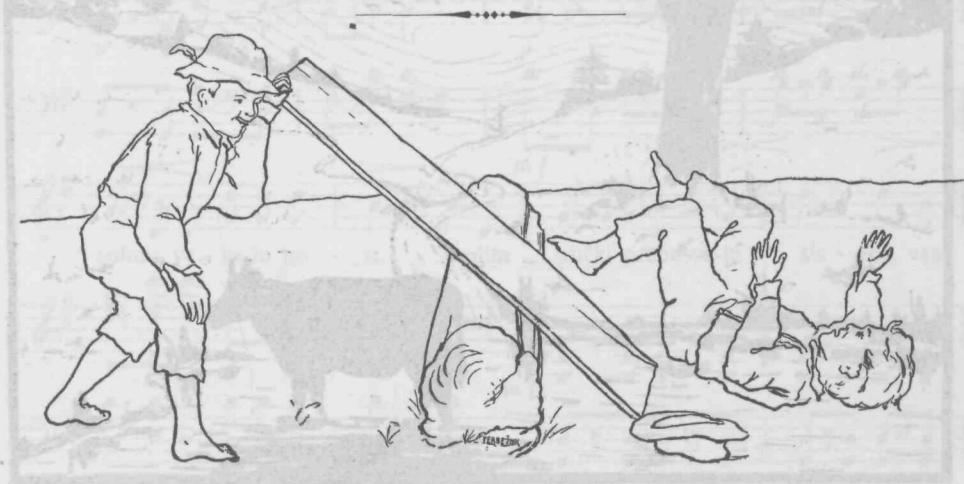
Koklja mu reče: „Kaj se boš merilo z mano, ker vidiš, da si desetkrat manjše nego jaz!“

Ker pa pišče le sili, pritrди koklja in reče: „No, pa se meriva, samo da staviva za uho!“

Pišče reče: „Dobro!“

Tedaj skoči pišče na kokljo ter jo prime s kljunom za uho. Pri tem zleti koklja na streho, pišče pa pade na skalo in se ubije.

Anton Škraba.

Smeh in jok

Mladi risar.

Priobčuje *A. Sič*.

V drugi številki letošnjega „Zvončka“ ste dobili navodilo, kako napravite senčne slike ali siluete raznih predmetov. Z današnje slike pa lahko povzamete, kako je napraviti zimsko pokrajinsko sliko na način senčnih slik. Izberite si celo pokrajino ali pa le en njen del, ki ga vidite skozi okno. Potem pa naslikajte kar s čopičem, ne da bi poprej kaj zarisali s svinčnikom, vse predmete, ki jih vidite v tej pokrajini, kakor n. pr. drevesa, hiše, cerkev, ograje i. dr. s črno ali kako drugo temno barvo; za sneg

pa pustite bel prostor ter ga, da se spozna, kako visoko seže, na zgornjem kraju omejite s tanko črto. Da boste pa mogli vse tanke črte napraviti s čopičem, ga držite bolj navpično. Vsak posamezni predmet opazujte natančno, tako da ga morete narisati ali naslikati tudi po spominu. Ko doženete to, vam bo mogoče na pamet slikati različno sestavljene pokrajinske in druge slike, ki jih imenujemo sestave ali kompozicije, h katerim sodi tudi današnja slika.

Mladi ljudje.

Korakoma, čvrsto.

Besede zložil *E. Gangl.*

Uglasbil *Emil Adamič.*

Glas. *mf* Kdo more kaj mladim ljudem, ko

Klavir. *f* *mf*

li - ca jim zdrava za - re, ko glasne so njihove pe - smi in

ja - sno je mlado sr - ce? Saj njihov na polju je cvet, njim

solnce ve - se - lo go - ri, njim ptički prepe - va - jo sla - dko, vsa

sre - ča le zanje ži - vi! Njim ptički pre - pe - va - jo sla - dko, vsa

The musical score is written in G major and 6/8 time. It consists of a vocal line and a piano accompaniment. The piano part features a steady eighth-note bass line and chords in the right hand. Dynamics include *f* (forte), *mf* (mezzo-forte), and *p* (piano). The lyrics are in Slovenian and describe a scene of young people and nature.

